

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE SUĆURAJ 2019-2024

SADRŽAJ

1. Uvod
2. Strategija razvoja Općine Sućuraj za razdoblje 2019-2024
3. Smještaj
4. Kulturno povijesna baština
5. Stanovništvo
6. Gospodarske značajke
  - 6.1. Turizam i ugostiteljstvo
  - 6.2. Lovstvo
  - 6.3. Poljoprivreda
  - 6.4. Ribarstvo
  - 6.5. Šume i šumarstvo
  - 6.6. Poduzetništvo
7. Infrastruktura
  - 7.1. Promet
  - 7.2. Telekomunikacije
  - 7.3. Energetski sustavi
  - 7.4. Vodoopskrbni sustav i sustav odvodnje
  - 7.5. Gospodarenje otpadom
8. Provedba strategije razvoja

1. UVOD

Općina Sućuraj se nalazi na istočnom rtu otoka Hvara, 3 NM (5 km) udaljen od kopna, a 77 km od grada Hvara. Ukupna površina je 44km². U sastavu Općine sućuraj su tri naselja i to Sućuraj, Selca kod Bogomolje i Bogomolje.

Općinom Sućuraj upravlja načelnik općine te općinsko vijeće.

Općina Sućuraj osnovana je Napoleonovim dekretom od 25. Travnja 1811. godine. Grb općine je sv. Juraj na konju koji ubija zmaja. Po ovom svecu mjesto je i dobilo ime (sut + Juraj = Sućuraj).

Razmišljati o Hvaru, Općini Sućuraj danas i sutra, kao i o bilo kojem drugom području, nije moguće, a da se ne sagleda povijesni kontekst razvoja, ustvrdi sadašnji položaj i pokuša predvidjeti razvoj u užem i širem okruženju. Pojedinaac, obitelj, narod, društvo u cjelini u bitnome određuju svoj životni put. Zato nema jamstva za uspjeh koji dolazi sam po sebi. Upravo zbog toga, vjerujući da Sućuraj, Selca i Bogomolje mogu biti prostor sreće i blagostanja, želimo izraditi razvojnu strategiju Općine Sućuraj od 2019. do 2024. godine koja će poduprijeti razvoj gospodarstva i kvalitetu života. S obzirom na prirodne, klimatske, kulturne, povijesne i društveno ekonomske preduvjete, Općina Sućuraj treba postati čimbenik integralnog strateškog i održivog razvoja otoka Hvara sa aspekta strategije razvoja turizma. Ova teza govori o nečemu što se uvijek iznova zaboravlja u određivim područjima turizma: jači turizam tj. više dolazaka, više noćenja, veći broj putnika, priliv deviza, više ležaja i transportnih mogućnosti, čime se mjeri rast, sve zajedno ipak ne znači ni približno veće blagostanje, ali unatoč tome, razvoj turizma u Općini Sućuraj mora biti prava svrha za strategiju razvoja Općine Sućuraj, naime, bolji život stanovništvu u obliku većeg dohotka, novih radnih mjesta, boljih društvenih i kulturnih ponuda, atraktivnog stanovanja, sve je to moguće ostvariti kroz strategiju razvoja turizma. Ne radi se samo da je to preduvjet većeg bruto društvenog proizvoda, nego to predstavlja u određenom smislu i veći opseg društvene sreće odnosno mogućnosti zapošljavanja mladih kadrova. To znači da unapređenje turizma i turistički rast, nije samom sebi svrha nego je životna potreba. Takva razmišljanja i dokazivanja moraju biti smisao strategije i politike dugoročnog razvoja Općine Sućuraj. U današnje vrijeme gospodarske krize, takva razvojna strategija i politika potrebnija je više nego ikada prije. Osim toga turizam podrazumijeva i obećava veći uspjeh u povezivanju sa drugim djelatnostima u području poljoprivrede i obrta i bolje korištenje prirodnih resursa. U tom smislu strategije i politika dugoročnog razvoja turizma za Općinu Sućuraj, predstavlja sidro spasa, velika prilika i univerzalni lijek u uvjetima gospodarske krize, kojima je dugoročni razvoj neprestano izložen, kao što su to ovisnost o dolasku turista iz inozemstva, kao i o trajanju turističke sezone i konjunkturi. Zbog toga je u strategiji dugoročnog razvoja neophodno ostvariti:

- razvijati turizam samo onoliko koliko on stanovništvu donosi željeni dohodak i standard, prije svega u obliku otvaranja novih radnih mjesta, zaustavljanje depopulacije stanovništva i očuvanje okoliša u turističkim odredištima nastojati povezivanje svih gospodarskih i društvenih
- djelatnosti u smislu da razvoj turizma pokreće unapređenje poljoprivrede, obrtničku djelatnost, malu industiju i neturističke usluge unapređenje agro turizma i drugih oblika turističke ponude
- unapređenje svih vidova uređenja okoliša i održavanje vrijednih kulturnih spomenika i podizanje opće razine kulture življenja i udruga civilnog društva Kako bi se uspješno

vodila politika regionalnog razvoja na nacionalnoj i regionalnoj razini, upravljalo lokalnim razvojem, razvojem gospodarstva i gospodarskih sektora, razvojem

poduzeća, gospodarskih i drugih subjekata, te u okviru toga uspješno planiralo razvojne projekte koji će moći ostvariti financiranje iz europskih fondova, iznimno je važno poznavati prioritete i ciljeve EU za relevantno programsko razdoblje od 2019. do 2027. godine. Za izradu realne i primjenjive strategije održivog razvoja jedinica lokalne samouprave, još je neophodno sagledati i strategije koje se rade na razini društveno političkih zajednica, tj. od županija pa do nacionalne razine i razine EU, kao i strategiju održivog razvoja po djelatnostima vezano za optimalno korištenje svih raspoloživih resursa i očuvanje okoliša.

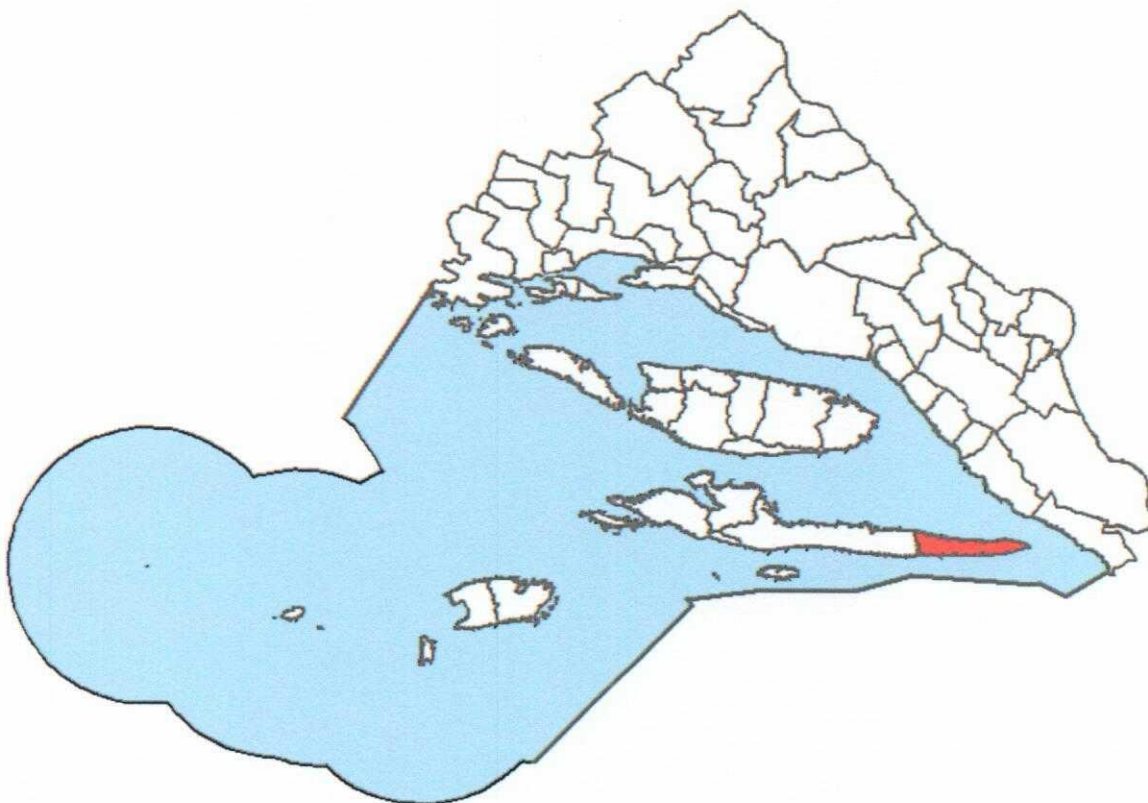
Opći cilj ove strategije razvoja je podržati održivi razvoj lokalne zajednice i inicijativa u LAG području poticanjem međusektorske suradnje i integriranog pristupa revitalizacije zajednice i jačanje ruralnog gospodarstva. Posebna pozornost posvećena je osnaživanju, rodnoj jednakosti, uključivanju žena, mladih te starije populacije kao i ravnopravnom sudjelovanju javnog, civilnog i privatnog sektora. Stoga su u strategiji uz svaki cilj navedene prioritete mjere, ciljane skupine, očekivani rezultati i indikatori provedbe. Formirana je „Baza projektnih ideja“ tako da se za ostvarenje svakog cilja mogu procijeniti potrebna sredstva i identificirati europski fondovi kao mogući izvori financiranja. „Baza projektnih ideja“ predstavlja službeni registar projektnih ideja s područja LAG-a u koju se unose podaci o razvojnim projektima kojih su korisnici i/ili nositelji i/ili predlagatelji javnopravne, privatne i civilne organizacije, posebno one za koje LAG daje pismo preporuke pri apliciranju projekata za sredstva iz europskih fondova.

2. STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE SUĆURAJ 2019-2024. GODINE

Razlog za izradu i donošenje Strategije, nalazi se u ključnom razdoblju koje predstavlja izazov u kontekstu vlastitog razvoja, ali i razvoja cijele regije. Usvajanjem Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14) i Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011. – 2013. (svibanj 2010.) te Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/2010) pokrenut je sustavan proces strateškog planiranja razvoja na razini županija u Republici Hrvatskoj. Istovremeno, modernizacijom sustava proračunskog planiranja sukladno Zakonu o proračunu (NN 87/08, 136/12 i 15/15) uvedeno je obvezatno strateško planiranje u proces pripreme proračuna na svim razinama vlasti u Republici Hrvatskoj. Ti procesi su u potpunosti usklađeni sa zahtjevima i potrebama Republike Hrvatske kao punopravnog člana Europske unije. Na temelju svojih razvojnih mogućnosti i resursnih potencijala Općina Sućuraj donosi svoj strateški plan, čijom implementacijom nastoji ostvariti svoje strateške ciljeve te se na konkurentan i održiv način pozicionirati u kontekstu strateških planova različitih nivoa njenog okruženja (strateški planovi na lokalnom, županijskom, nacionalnom i europskom nivou). Pri tome, želi uz svoju vlastitu Strategiju koristiti i preporuke planova višeg nivoa, kao i sve raspoložive poticajne instrumente definirane u programima koji iz tih strategija proizlaze (posebno poticaje iz domene konkurentnosti turističkog gospodarstva, ruralnog razvoja, pomorstva i ribarstva, „zelenih“ industrijskih djelatnosti, itd.), kao i sve primjenjive aspekte raspoloživih operativnih programa „Konkurentnost i kohezija 2014.- 2020“, „Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020“, „Horizon-2020“, „COSME“, kao i drugih koji bi se mogli odnositi na Općinu Jelsa. Općinska strategija zasnovana je na širokoj strateškoj analizi, koja je nastojala obuhvatiti sve najvažnije aspekte eksternog okruženja, kao i internu sposobnost iskorištavanja svih prilika koje joj to okruženje pruža. Već tom analizom identificiraju se i moguće strateške opcije na kojima će Općina Sućuraj temeljiti svoj razvoj. U fokusu Strategije nalazi se turizam u svim svojim aspektima. On je tradicionalno baziran na proizvodu sunca i mora te nautičkom turizmu, no u svojoj budućoj strategiji nudi i kvalitetniji ulazak u aspekte poslovnog turizma (korporativni skupovi, team building, itd.), kulturnog turizma (baziranog na baštini i posebnim događanjima), zdravstvenog turizma (na wellness principu), kao i druge turističke industrije (cikloturizma, ruralnog, gastro/eno, pustolovnog, sportskog i eko turizma). Među ciljevima turističkog razvoja svakako odskakače produljenje turističke sezone i povećanje turističke potrošnje, a s tim je u uskoj vezi i unapređenje kapaciteta i kvalitete hotelskog smještaja, kao i uvođenje inovativnih modela financiranja turističkih kapaciteta. Turizam je u uskoj vezi i s drugim strateškim razvojnim aspektima Općine Sućuraj, prije svega poljoprivredom, ribarstvom, vinarstvom, zanatstvom, prehrambenom i drugim zelenim prerađivačkim industrijama, kojima omogućuje direktan plasman velikog dijela njihovih proizvoda za potrebe turizma. Turizam prati i uslužni sektor (ugostiteljske, agencijske, maloprodajne, prometne i druge usluge u turizmu), kao i povezani sektor graditeljstva i usluga u graditeljstvu (građevinski, instalaterski i obrtnički radovi, promet nekretninama, održavanje objekata, itd.), te infrastrukturni sustavi koji moraju omogućiti nesmetano poslovanje prethodno spomenutih sektora (zdravstvena skrb, opskrba vodom i energijom, informacijsko komunikacijska infrastruktura, prometna povezanost, komunalna djelatnost, itd.). Strategija mora također dati prijedloge rješenja loše demografske

situacije Općine, a mora podupirati i sve aspekte razvoja civilnog društva koji su nužni za njenu realizaciju.

3. SMJEŠTAJ

Na grafičkom prikazu se vidi smještaj Općine Sućuraj u odnosu na Splitsko dalmatinsku županiju.

4. KULTURNO POVIJESNA BAŠTINA

Sućuraj postoji već više od 2300 godina i kroz svoju povijest je više puta do temelja uništavan i ponovo obnavljan. Prvi poznati stanovnici Sućurja bili su Iliri, a njihova kraljica Teuta imala je u 3.stoljeću prije Krista ovdje svoj dvorac. U 7. i 8. st. Sućuraj su naselili Hrvati, koji u njemu žive do današnjih dana.

Prvo je bio dijelom Neretvanske kneževine, a poslije je bio dijelom kraljevine Dalmatinske Hrvatske. Kroz povijest u Sućurju su se mijenjali razni gospodari i razne države: Iliri, Rimljani, Hrvati, Mlečani, Francuzi, Austrijanci, Talijani... Samo u 20. stoljeću Sućuraj je bio u 6 različitih država.

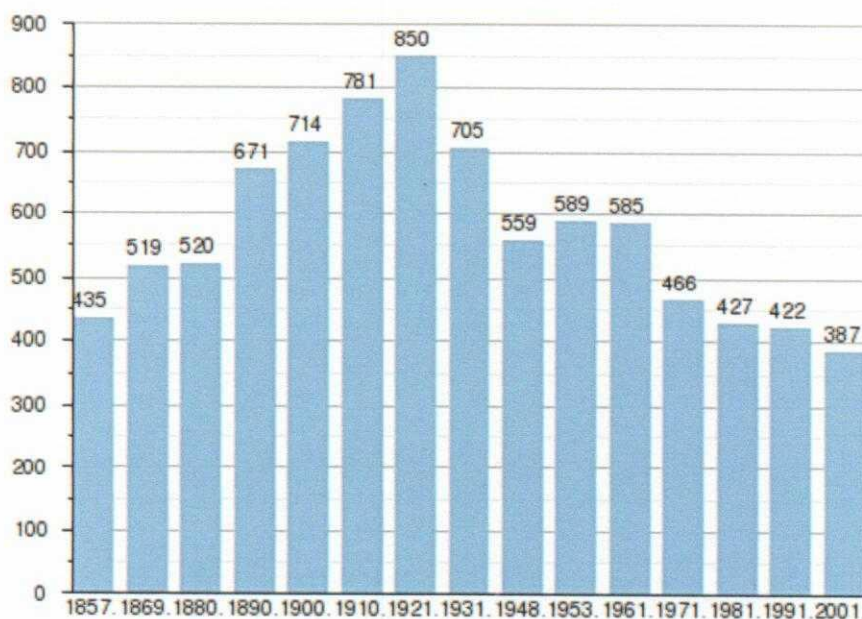
Najstarija dobro sačuvana građevina u Sućurju je stari augustinski (danas franjevački samostan). Kada je točno sagrađen, nije poznato, ali se zna da je prvi put obnavljan 1309., a posljednji put 1994. godine. Sućuraj je dobio ime po crkvi sv. Jurja koju spominje Hvarski statut iz 1331. god. (ta crkva je srušena krajem 19. st., kada je napravljena nova). Velik broj stanovnika u Sućuraj dolazi s primorja u 15. stoljeću bježeći pred Turcima. Iz tog vremena do danas je sačuvana barokna crkva sv. Ante iz 1663 godine. Djelomično je sačuvana i stara venecijanska tvrđava ("fortica") iz 1613. godine. U Sućurju se nalazi i spomenik pisan hrvatskom ćirilicom, postavljen 1655. Kod Sućurja je 1916. godine francuska podmornica potopila putničko-teretni brod male obalne plovidbe P/B Dubrovnik. Ostatci su danas arheološka baština i zaštićeno kulturno dobro Republike Hrvatske.

5. STANOVNIŠTVO

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, Općina Sućuraj ima 463^[2] stanovnika. Većina stanovništva su Hrvati s 96,11%^[3], a po vjerskom opredjeljenju većinu od 86,39% čine pripadnici katoličke vjere.^[4]

Kretanje broja stanovnika 1857.-2001.^[5]

Izvor - Državni zavod za statistiku

Općina Sućuraj i cijeli otok Hvar pripadaju skupini Srednjodalmatinskih otoka koji dijele slične demografske značajke. Najznačajniji proces koji zahvaća Općinu Sućuraj je depopulacija te posljedično starenje stanovništva. Uzroci depopulacije su dugogodišnje iseljavanje s otoka potaknuto gospodarskim (agrarna prenapučenost, industrijalizacija kopna, deagrarijacija, krize pojedinih poljoprivrednih djelatnosti, monokultura na pojedinim otocima itd.) i političkim uzrocima (političko iseljavanje, talijanski optanti). Za formiranje ukupne depopulacije sve do šezdesetih godina presudna je emigracijska depopulacija, dok se nakon tog razdoblja njoj pridružuje i prirodna depopulacija, koja mnoge otočne zajednice dovodi do ekstremnoga depopulacijskog stanja – izumiranja (Lajić, Mišetić, 2013). Demografska slika Općine kao i samog otoka Hvara i drugih Srednjodalmatinskih otoka prividno se popravlja „fiktivnim stanovništvom“ koje uključuje osobe prijavljene kao stalno stanovništvo (vlasnici kuća za odmor).

6. GOSPODARSKE ZNAČAJKE

6.1. Turizam i ugostiteljstvo

Paralelno s razvojem turizma u Hrvatskoj (prva polovica 19. stoljeća) razvijao se i turizam na području Općine Sućuraj koja se razvijala u kontekstu otoka Hvara. U suvremenim kretanjima u turizmu na području Općine izražen je sezonski karakter turističkih kretanja. Takva kretanja rezultat su nepostojanja diverzificirane turističke ponude te specifičnih oblika turizma. Na području Općine ponuda u turizmu temelji se na prirodnoj osnovi (razvedenost obale, raščlanjeni geomorfološki oblici, vrhovi/vidikovci, povoljne klimatske značajke, posebice ljeti), tj. razvijen je klasični oblik turizma „sunce i more“. Prema Glavnom planu razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije, područje Općine najveći potencijal može ostvariti u daljnjem razvoju sadašnjeg oblika turizma „sunce i more“ s uvođenjem novih sadržaja, nautičkom turizmu, specifičnim oblicima turizma kao što su planinarske ture, speleološke avanture, kulturno-povijesne ture itd. Navodi se i potencijal razvoja wellness i spa oblika turizma koji je prvenstveno vezan uz smještajne kapacitete. Na području Općine Sućuraj djeluje turističke zajednice Sućuraj. Prema njihovim podacima, od smještajnih kapaciteta raspolaže sa:

- kamp Mlaska kapaciteta 400 ležaja
- privatni smještaj 1000 ležaja

Prema PPU Općine Sućuraj evidentirano je 2 zona turističke namjene (neizgrađeno). Također planirana je Luka nautičkog turizma kapaciteta 240 vezova, te je donesena Odluka Vlade RH o dodjeli koncesije i Općina Sućuraj uz razvoj ovih dviju turističkih zona, svoj daljnji napredak vidi u nautičkom turizmu.

Općina ima smještajne objekte u kojima prevladava privatni smještaj apartmanskog tipa i stoga ne postiže ni približne poslovne učinke u odnosu na jadranske destinacije koje su modernizirale i inovirale svoju smještajnu i drugu ponudu. Razlog za to svakako valja tražiti u činjenici da nije bilo značajnijih novih ulaganja iz zemlje i inozemstva te da još uvijek nema modernih oblika ponude, počevši od tematskih hotela, tematskih parkova, wellness sadržaja/centara, ruralnih sadržaja, nove infrastrukture za tržište specijalnih interesa i sl. Aktivnosti planirane strateškim projektima u području turističke industrije povezane su s poboljšanjima u sektoru turizma. Bez unapređenja u sektoru turizma, ne bi došlo do ulaganja u poboljšanje turističke infrastrukture koja dijelom predstavlja kontinuirani pritisak na okoliš, u prvom redu na vode i morski okoliš te obalni prostor, ali to su prihvatljivi čimbenici jer jedino razvoj turizma može poboljšati Općinu Sućuraj.

6.2.LOVSTVO

Na području otoka Hvara postoje dva lovišta, lovište XVII/144 Hvar i lovište XVII/13 Pelegrin. Općina Sućuraj nalazi se u cijelosti unutar granica lovišta Hvar koje je zajedničko je, otvoreno županijsko lovište. Prema reljefu pripada lovištima primorsko-kraškog tipa, a najviši vrh mu je visine 628 m.n.v. (Sv. Nikola). Ukupna površina lovišta iznosi 30 732 ha. Prema odluci o produljenju ugovoru o zakupu prava lova, ovlaštenik prava lova na lovištu Hvar je lovačko društvo Hvar, Stari Grad. Odluka o produljenju ugovora stupila je na snagu 1. travnja 2007., a na snazi je do 31. ožujka 2017. godine. Ovlaštenik prava lova, odnosno pravna i fizička osoba, mora imati Lovnogospodarsku osnovu (LGO), kojom se gospodari pojedinim lovištem. Lovno-gospodarska osnova mora biti usklađena sa Šumsko-gospodarskom osnovom područja. Na lovištu obitavaju slijedeće glavne vrste divljači:

- zec obični,
- divlja svinja,
- kamenjarka grivna,
- divlji golub,
- kuna,
- trčka,
- puh,
- fazan.

6.3.POLJOPRIVREDA

Hvar, kao rijetko koji naš otok ima sve uvjete za razvoj poljoprivrede, od proizvodnje ratarskih kultura, povrća i voća, uzgoja ljekovitog i aromatskog bilja, maslina i vinove loze pa sve do uzgoja stoke, ribarstva i marikulture (Ekonomski fakultet, 2016.). Stoga je od antičkog vremena otok Hvar bio autarkična ekonomija proizvedeći hranu za svoje unutarnje tržište, a viškove ulja i vina prodavao je na vanjsko tržište. Danas bi trebalo što bolje iskoristi ove prirodne resurse i tradiciju za ekološku proizvodnju hrane, ljekovitog bilja i eteričnih ulja koji se mogu dobro plasirati kroz ukupnu ponudu elitnog, zdravstvenog turizma grada Hvara. Prema posljednjem službenom pregledu poljoprivrednih površina otoka Hvara iz 2003. godine općine Jelsa i Sućuraj imale su je 697 ha ili 41 % otočnih oranica i vrtova, 167 ha ili 43 % otočkih voćnjaka, 550 ha ili 59 % otočkih maslinika te 270 ha ili 37 % otočkih vinograda. Najvažnije kulture otoka Hvara su vinova loza, masline, smokve i lavanda. Vinogradarstvo je kroz zadnjih 150 godina bilo dominantna komercijalna poljoprivredna kultura. Smatra se da su uzgoj vinove loze i organizirana proizvodnja vina na otoku Hvaru započeli u 4. stoljeću pr. Kr. kad su Grci proveli kolonizaciju otoka. O nekadašnjem značenju uzgoja grožđa i proizvodnje vina svjedoče amfore, ornamenti i skulpture s rimskim likovima koji drže grožđe i vinske pehare. Dolaskom filoksera, peronospore i pepelnice, otočni vinogradi su propali, a otočani ostali bez izvora prihoda. Otok Hvar imao je najveći vinogradarski uzlet krajem 19. stoljeća pri čemu su značajnu ulogu imale vinogradarske zadruge. Na otoku Hvaru 1890. godine bilo je 5741 ha pod vinovom lozom i proizvodilo se 820 vagona vina. Danas, iako vinogradi zauzimaju manje od 10 % nekadašnjih površina, hvarska vina sve su bolja i osvajaju nova tržišta. Maslinarstvo je druga najznačajnija poljoprivredna kultura na Hvaru iako povijesno nije imalo jaku tradiciju. Kao i u cijelom jadranskom dijelu Hrvatske, zadnjih 10 – 15 godina primjetan je trend obnove starih maslina i podizanja novih maslinika. Zbog starenja poljoprivrednih domaćinstava i nedostatka radne snage, radno intenzivne vinograde zamjenjuju maslinici koji ne traže puno rada. Trend zdravog života i povratak zdravoj mediteranskoj kuhinji učinili su maslinarstvo popularnim hobbijem i dopunskim izvorom zarade gradskog stanovništva. Voćarstvo je nekad predstavljao uzgoj bajama i smokava te berba samoniklih rogača. Dok su se bajami i rogači uglavnom trošili kod kuće, uzgoj (i sušenje) smokava na otoku Hvaru imao je veće gospodarsko značenje. Hvarske suhe smokve izvozile su se u malim 25 cm visokim bačvicama pomiješane s listovima lovora i ružmarina. Iako je bilo više pokušaja da se poveća proizvodnja suhih smokava, nažalost to se nije ostvarilo. U uzgoju smokava 2003. godine na otoku Hvaru prednjačila je općina Jelsa (2535 rodnih stabala), potom Stari Grad, zatim Hvar pa Općina Sućuraj.

Ovdje moramo istaknuti razvoj vinarije Vujnović, koja implementira poznatu sortu Prč, kao izrazito kvalitetno bijelo vino i oživljava stare sorte, te ima 40000 trsova, dok ostali proizvode za svoje potrebe i svoje goste u smještajnim kapacitetima i svoje proizvode plasiraju kroz turističke objekte.

6.4.RIBARSTVO

Ribarstvo ima stoljetnu tradiciju na otoku Hvaru. Upravo su hvarski i viški ribari bili pioniri i promotori lova i prerade srdela na Mediteranu. Danas je na ta dva otoka registrirano devedesetak ribarskih obrta što, uz ribarstvo kao dopunsku djelatnost, predstavlja značajan potencijal. Jedan dio ulova plasira se kroz ugostiteljstvo samih otoka u turističkoj sezoni, dok se drugi dio plasira izvan otoka. Iako je razvojem turizma kao monokulture, ribarstvo gubilo na značaju, ono nikada nije napušteno. Glavni ribarski centri su Sućuraj na istoku i grad Hvar na zapadu otoka Hvara. Hvarski ribari većinu svog ulova plasiraju izvan otoka, a najviše u Italiju. Godine 2013. otok Hvar imao je 81 obrta registriranih u kategoriji „Ribarstvo, marikultura i poljoprivreda“. Na Hvaru djeluje Ribarska zadruga Hvar s 30 članova i Ribarska zadruga Friška riba u koju su uključeni profesionalnih ribari iz Splita i okolice, s otoka Hvara, iz Dubrovnika i Gradaca. Zadruga danas okuplja preko 30 profesionalnih ribara koji svojim brodovima i ribolovnim alatima osiguravaju ulov cjelokupnog asortimana proizvoda – od male plave ribe, školjaka do svih vrsta bijele ribe. Postoje određene poteškoće s kojima se susreću hvarski ribari, a odnose se na upravljanje gospodarskom lukom, korištenje hladnjače, te pitanja otkupa i zakonodavstva EU.

Sućurani su od davnine poznati kao vrsni ribari. Ta tradicija nastavlja se i danas: Sućuraj ima ribarsku flotu od 10 većih ribarskih brodova. Sućuranski ribari kočare po čitavom Jadranu, a njihov ulov prodaje se u mnogim Hrvatskim gradovima i izvozi u Europsku uniju.

Osim kočama, mnogi Sućurani ribare u okolici Sućurja manjim ribarskim brodovima. Skoro svaka obitelj u Sućurju ima čamac i svi se povremeno sportski i za svoje potrebe bave ribolovom. Sućuraj ima dobru luku (porat) koja je zaklonjena od svih vjetrova i puna manjih i većih plovila.

Također na području Općine imamo razvijenu marikulturu te dvije tvrtke, jednu koja se bavi isključivo mrijestilištem u naselju Sućuraj, te u uvali Duboka koja uz mrijestilište ima i uzgoj komarče i lubina, te obzirom na smanjen riblji fond, sve više će se okretati na uzgojnu ribu i tu vidimo širenje ovih tvrtki.

6.5.Šume i šumarstvo

Šume Hvara imaju isključivo ekološku, estetsku i turističko rekreacijsku vrijednost. Vrlo specifična struktura reljefa kao i sastava tla razdijelila je ukupni prostor na područja obuhvaćena različitim vrstama šumske vegetacije. Tako je na priobalnom pojasu naročito u nizinskom dijelu prisutan kultivirani krajolik na kojem su prirodne biljne zajednice mahom nestale. Zbog čestih požara koji obično u razdobljima od desetak godina, haraju Otokom Hvarom napuštena su teže pristupačna poljoprivredna područja na kojima se razvijaju šume alepskog bora. Alepski bor je nakon požara potisnuo i visinske šume crnog bora. Glavni fitosociološki obrisi su sačuvani, ali je fizionomska komponenta bila izložena dugotrajnom utjecaju čovjeka, posebno intenzivnom stočarenju i drvarenju.

6.6. Poduzetništvo

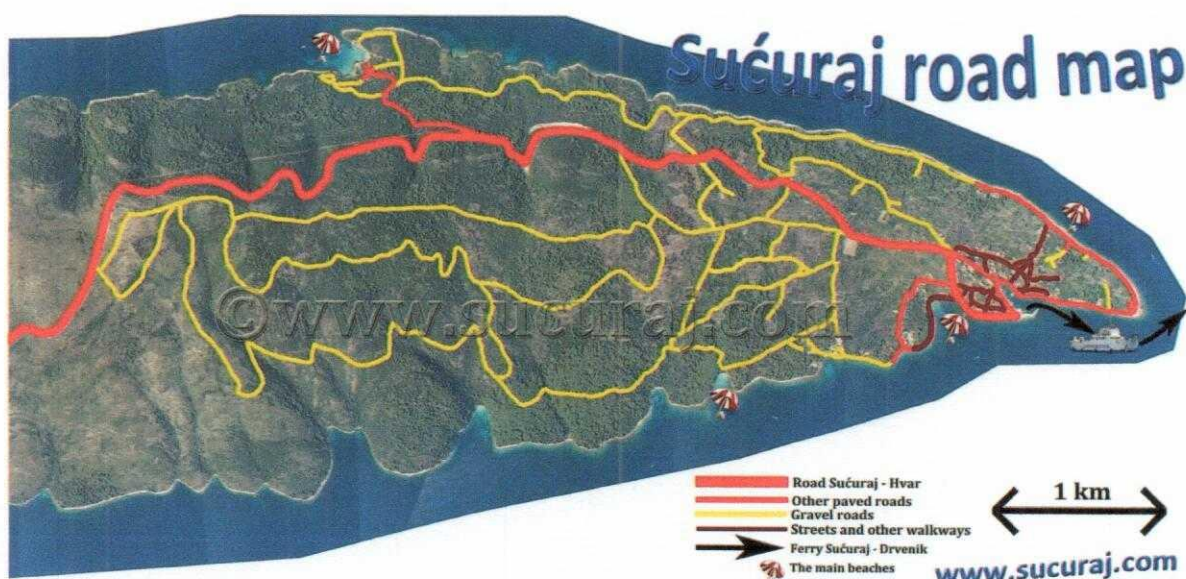
Indeks razvijenosti je kompozitni pokazatelj koji se računa kao ponderirani prosjek više osnovnih društveno-gospodarskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te se na temelju odstupanja vrijednosti pokazatelja od državnog prosjeka jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave razvrstavaju u skupine razvijenosti. Jedinice lokalne samouprave svrstavaju se u sedam skupina (Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti na lokalnoj razini 2013, www.razvoj.gov.hr). Općina Sućuraj nalazi se u III. skupini u kojoj se nalaze jedinice lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 75 % i 100 % prosjeka RH.

Osim kroz ribarstvo, na području Općine postoji više ugostiteljskih tvrtki, te trgovina.

7. INFRASTRUKTURA

7.1.PROMET

Cestovna mreža Općine Sućuraj sačinjena je od razvrstanih i nerazvrstanih (neklasificiranih) cesta. Glavna prometnica DC 116 longitudinalno položena u prostoru, povezuje prostor cijeli Otok Hvar. Cesta DC 116 završava u trajektnoj luci Sućuraj čime se prostor otoka, a tako i Općine Sućuraj povezuje s ostatkom teritorija RH. Ostale ceste, lokalne i nerazvrstane, transversalno su položene u odnosu na glavnu prometnicu DC 116 te povezuju izdvojene dijelove naselja Bogomolje i s glavnom otočkom prometnicom.

Na slici su vidljive nerazvrstane ceste naselja Sućuraj.

Na području Općine organiziran je javni prijevoz putnika te prijevoz učenika školskim autobusima. Navedene usluge prijevoza obavlja tvrtka Čazmatrans Dalmacija d.o.o. Također Čazmatrans prometuje ponedjeljkom i petkom do otočkog središta grada Hvara. A tri puta tjedno preko Općine Sućuraj prometuje od Starog grada do županijskog središta grada Splita, preko trajektno linije Sućuraj- Drvenik.

Brodsku liniju Sućuraj-Drvenik održava brodar Jadrolinija d.o.o. te je u nastavku tablica, a ovim je Općina Sućuraj izvrsno povezana s kopnom.

Također, u planu je tunel Ravča- Drvenik, i time će se poboljšati poveznica na auto put A1, dok sada se ide kroz tunel Ilija koji je udaljen 40km od naselja Drvenik.

Također postoje brojni privatni trabakuli koji prevoze turiste s Makarskog primorja u Sućuraj.

SPLITSKO OKRUŽJE

SUČURAJ (Hvar) - DRVENIK

Trajektna linija Br. 632

2019.

Putovanje	01.01. - 28.04. 28.10. - 31.12.		29.04. - 12.05. 14.10. - 27.10.		13.05. - 30.05. 30.09. - 13.10.		31.05. - 13.06. 16.09. - 29.09.		14.06. - 27.06 02.09. - 15.09.		28.06. - 01.09.		Putovanje
	SUČURAJ	DRVENIK	SUČURAJ	DRVENIK	SUČURAJ	DRVENIK	SUČURAJ	DRVENIK	SUČURAJ	DRVENIK	SUČURAJ	DRVENIK	
	→	←	→	←	→	←	→	←	→	←	→	←	
1.	06:30*	08:00*	06:30*	08:00*	06:30	07:30	06:30	07:30	06:30	07:30	05:00	05:45	1.
2.	09:30	11:00	09:30	11:00	08:30	09:30	08:15	09:00	08:15	09:00	06:30	07:30	2.
3.	13:00	13:45	13:00	13:45	10:30	11:30	09:45	10:30	09:45	10:30	08:15	09:00	3.
4.	15:00	17:15	15:00	15:45	13:00	13:45	11:15	12:00	11:15	12:00	09:45	10:30	4.
5.	18:00	19:00	16:30	17:15	15:00	15:45	13:00	13:45	13:00	13:45	11:15	12:00	5.
6.	21:30**	22:10**	18:00	19:00	16:30	17:15	15:00	15:45	15:00	15:45	13:00	13:45	6.
7.			21:30	22:10	18:00	19:00	16:30	17:15	16:30	17:15	15:00	15:45	7.
8.					21:30	22:10	18:00	19:00	18:00	19:00	16:30	17:15	8.
9.							21:30	22:10	19:45	20:30	18:00	19:00	9.
10.									22:00	22:35	19:45	20:30	10.
11.											22:00	22:35	11.

* Nedjeljom i blagdanom polazak iz Sućurja u 07:30, iz Drvenika u 08:15 ; Ne plovi 01.01., 25.12. i 26.12.

** Ne plovi 24.12., 25.12. i 31.12.

• Putovanje u jednom smjeru traje 35 minuta

• Red plovidbe podložan je promjenama

hrvaska.net

7.2. TELEKOMUNIKACIJE

Poštansku mrežu Općine SUĆURAJ čine dva poštanska ureda – Sućuraj i Bogomolje. Telekomunikacijski sustav otoka Hvara organiziran je s dva nivoa telefonskih centrala, od krajnjih i čvornih centrala. Jedna od dvije čvorne centrale nalazi se u naselju Sućuraj. Postojeći telekomunikacijski sustav prijenosa su digitalni radio sustavi i linijski digitalni sustavi koji rade po simetričnim paricama kabela. Područje Općine Sućuraj u potpunosti je pokriveno s nepokretnom i pokretnom telefonskom mrežom

Osnovu međumjesne telekomunikacijske mreže otoka Hvara čini jedan optički kabel, položen u TK kanalizaciju na relaciji Vira–Hvar-Milna-Stari Grad-Jelsa-Bogomolje-Sućuraj te repetitor na brdu Glava Maslinova Bogomolje.

Izdvojeni stupanj RSS Bogomolje povezan je optičkim kabelom prijenosne moći 4x2 Mb/s sa 120 PCM kanala sa LC (lokalnom centralom AXE 10) u gradu Hvaru. Izdvojeni modul RSM Selca kod Bogomolja povezan je optičkim kabelom prijenosne moći 2x2 Mb/s sa 60 PCM kanala na izdvojeni stupanj RSS Bogomolje. Izdvojeni stupanj RSS Sućuraj povezan je optičkim kabelom prijenosne moći 2x8 Mb/s sa 240 PCM kanala sa LC (lokalnom centralom AXE 10) u gradu Hvaru. Mjesne mreže za pojedina komutacijska čvorišta grade se u pravilu kao podzemna.

7.3.ENERGETSKI SUSTAVI

Planirana je mreža i način opskrbe električnom energijom svih naselja i zona gospodarske namjene, preko postojećih i planiranih dalekovoda i kabela 110(35)(20) kV, te planirane transformatorske stanice TS Bogomolje 110(35)/10(20) kV. Uz planiranu trasu dalekovoda DV 110 kV - TS Stari Grad – TS Brist (neposredno uz Sućuraj) planira se gradnja, TS 110/x kV Bogomolje kao i gradnja zračno – kabelaške veze prema kopnu (Podgora) preko uvale Vela Pogorila. Gradnja navedenih građevina ovisi o potrebama razvoja elektroenergetskog sustava na otoku Hvaru kao i razvoju na obalnom području od Makarske do Ploča.

Postavljanje elektroopkrbnih visokonaponskih (zračnih ili podzemnih) kao i potrebnih trafostanica obavljat će se u skladu s posebnim uvjetima Hrvatske Elektroprivrede.

Dalekovodima, kada se grade kao zračni vodovi, potrebno je osigurati slijedeće zaštitne koridore:

Nadzemni dalekovod	Postojeći	Planirani
DV 110 kV	40 m	50 m
DV 35 kV	30 m	30 m
DV 10 kV	15 m	15 m

Zaštitni koridori za podzemne elektroenergetske vodove su:

Podzemni kabele	Postojeći	Planirani
KB 110 kV	5 m	10 m
KB 35 kV	2 m	5 m
KB 10 kV	2 m	5 m

Za planirane podmorske elektroenergetske kabele 110 kV potrebno je osigurati zaštitne koridore 4 (četiri) puta veće od najvećih dubina na trasi unutar kojih nije dopušteno sidrenje, kočarenje i ribolov povlačnim mrežama po morskom dnu.

Izvedba javne rasvjete na javnim površinama naselja, ovisno o posebnostima pojedinih sadržaja (stanovanje, turizam, javne građevine, gospodarske građevine, prometne površine, spomenici i dr.)

sukladno propisima lokalnog elektrodistributera. Uvjeti uređenja za javnu rasvjetu utvrđuju se lokacijskom dozvolom, a u posebnim slučajevima na temelju urbanističkih planova uređenja (UPU) i rješenja izrađenih na temelju uvjeta lokalnog elektrodistributera (HEP) i nadležnih komunalnih poduzeća.

Izgradnja trafostanica 10(20)/0,4 kV čija mikrolokacija nije utvrđena ovim planom provoditi će se na temelju idejnog projekta ili detaljnijeg plana.

Svi podzemni elektro vodovi izvode se kroz prometnice, odnosno priključci za pojedine građevine kroz priključne kolne putove.

Također, uz planirani razvoj i poboljšanje postojeće energetske mreže, strategija je da se na području Likove Glave instalira solarna elektrana jačine 12MW.

7.4. VODOOPSKRBNI SUSTAV I SUSTAV ODVODNJE

Vodoopskrba

Za vodoopskrbu Općine Sućuraj zaduženo je trgovačko društvo Hvarski vodovod d.o.o. Jelsa.

Vodoopskrba Općine Sućuraj osigurana je dopremom vode podmorskim cjevovodom (profila 150 mm i duljine 4 km) iz vodospreme „Duba“ (Vodovod Makarska) do vodospreme „Sućuraj“, kapaciteta 500 m³. Iz vodospreme Sućuraj se za vodoopskrbu naselja Sućuraj voda transportira gravitacijskim cjevovodom te cjevovodima mjesne mreže do potrošača. Javna vodoopskrbna mreža naselja se gradi sukladno planovima širenja naselja Sućuraj.

Ostala naselja u Općini Sućuraj (Bogomolje i Selca kod Bogomolja sa pripadajućim uvalama) nisu spojena na sustav javne vodoopskrbe već se potrošači opskrbljuju putem autocisterni a troškove prijevoza subvencionira Ministarstvo zaštite okoliša i energetike RH. Spomenuta naselja se planira spojiti na javni sustav vodoopskrbe iz pravca Jelse, a za taj sustav je izrada projektne dokumentacije u tijeku.

Odvodnja

Za upravljanje i održavanje postojećim sustavom odvodnje Općine Sućuraj zaduženo je trgovačko društvo Hvarski vodovod d.o.o. Jelsa.

Postojeći izgrađeni kanalizacijski sustav Općine Sućuraj je jedino u naselju Sućuraj i opslužuje potrebe stanovništva i gospodarstva. Sustav je projektiran i izveden kao razdjelni sustav, što znači da su njegovom realizacijom obuhvaćene samo sanitarne otpadne vode, ali ne i oborinska odvodnja. Glavni kolektorski dio kanalizacijskog sustava naselja Sućuraj i njegove četiri crpne stanice omogućavaju prikupljanje otpadnih voda i njihovo disponiranje na mehanički uređaj za pročišćavanje te ispuštanje podmorskim ispustom (1.800 m) u Hvarski kanal. Javna mreža odvodnje naselja Sućuraj se gradi sukladno planovima širenja naselja Sućuraj.

7.5.GOSPODARENJE OTPADOM

Na području Općine Sućuraj ne postoji komunalno poduzeće ili vlastiti pogon Općine Sućuraj koji bi obavljao uslugu prikupljanja i odlaganja komunalnog otpada već to čini sama Općina Sućuraj. Kao djelatnici Općine Sućuraj zaposleni su na neodređeno vrijeme dvojica vozača i čistača ulica, a sezonski se zapošljava još jedan čistač čiji je primarni zadatak čišćenje mjesne plaže Česminica.

Općina Sućuraj ima odlagalište otpada Prapatna koje se nalazi udaljeno cca 2,5 km od naselja Sućuraj.

Općina Sućuraj raspolaže trenutno s dva vozila za prikupljanje i odlaganje komunalnog otpada, marke Iveco, koje je nabavila samostalno, a u planu je nabava još jednog vozila.

Općina Sućuraj nabavila je mobilno reciklažno dvorište. Općina Sućuraj za sada samostalno koristi mobilno reciklažno dvorište.

Na području Općine Sućuraj potrebno je postupati s otpadom s osnovnim ciljem:

- izbjegavanja i smanjivanja nastajanja otpada i smanjivanja opasnih svojstava otpada čiji se nastanak ne može spriječiti;
- odlaganja otpada na određenom odlagalištu;
- iskorištavanje vrijednih svojstava otpada u materijalne i energetske svrhe i njegovo obrađivanje prije odlaganja;
- sprječavanje nenadziranog postupanja s otpadom;
- saniranje otpadom onečišćenih površina;
- sprječavanje opasnosti za ljudsko zdravlje, biljni i životinjski svijet;
- sprječavanje onečišćavanje okoliša: voda, mora, tla, zraka iznad propisanih graničnih vrijednosti
- sprječavanje nekontroliranog odlaganja i spaljivanja te saniranje svih divljih odlagališta u Općini Sućuraj

Konačno rješenje odlaganja otpada (komunalni i tehnološki otpad) s područja Općine Sućuraj predviđa se na području Županijskog centra za gospodarenje otpadom.

8. PROVEDBA STRATEGIJE RAZVOJA

U provedbi strategije naglašavaju se dva važna cilja: da se putem prioriternih mjera, , uključe principi održivog razvoja i zaštite okoliša kako bi se dostigli standardi Europske unije i da se očuvaju tradicijske vrijednosti kroz očuvanje izvornih vrijednosti područja. Prostorno uređenje općine je ključan moment u zaštitu i racionalno korištenje prostora. S gledišta turizma važno je kontrolirati tokove turista u prostoru sprječavajući kongestiju koja dezavuirala kvalitetu destinacije. To se prvenstveno odnosi na gradnju novih kapaciteta i na kupališne kapacitete koji su temeljna vrijednost turističke ponude. Unaprijediti promet prema Općini Sućuraj i unutar iste. To se prvenstveno misli na uspješnije korištenje trajektne luke i luke nautičkog turizma te na povezivanje značajnijih mjesta u Sućurju. S gledišta zaštite okoliša na prvo mjesto treba zaštititi more i podmorje, izradom informativnog materijala o važnosti posidonie i podmorja, izradom adekvatnih karata, zaštititi određena područja koja imaju zabranu sidrenja i uvođenjem pročišćivača otpadnih voda. Strategija turističkog razvoja destinacije Općine Sućuraj kao dio programa provedbe strategije naglašava važnost destinacijskog menadžmenta. Naime svi oni koji propagiraju razvoj turizma nisu uključenu u međusobnu suradnju, posebno se to odnosi na javni i privatni sektor. Naime u destinacijskom menadžmentu trebaju sudjelovati svi oni koji stvaraju preduvjete i oni koji stvaraju turistički proizvod. Svi oni koji su zaduženi za turistički razvoj i destinacijski menadžment trebali bi sudjelovati u realizaciji ove strategije i biti nositelji inicijative za osnivanje prave destinacijske menadžment organizacije u Općini za planiranje i osiguranje suradnje svih aktera. U okviru provedbe ove strategije potrebno je poticati razvoj ruralnih turistički proizvoda i usluga temeljem autohtonih proizvoda i prirodnih resursa. U tome treba napose čuvati i održavati korištenje kulturne baštine i time doprijeti očuvanju tradicijskih sadržaja. Europska unija posebno naglašava regulaciju i zaštitu voda, te pročišćavanje otpadnih voda i koristiti obnovljive izvore energije. Također, jedino razvoj uz nautički turizam, te razvoj dvije turističke zone koje su u Prostornom planu može utjecati na priljev stanovništva i demografsku obnovu, naravno uz čuvanje tradicijskih vrijednosti.

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO DALMATINSKA ŽUPANIJA
OPĆINA SUĆURAJ
OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE SUĆURAJ

KLASA: 021-01/18-10/01
UR.BROJ:2128/04-18-13
Sućuraj, 27. lipnja 2018.

PREDSJEDNIK

Mate Jeličić